

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Tertia difficultas elucidatur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

77. Dices: Impedire aliquam rem à motu, vel operatione, ad quam ex natura sua erat inclinata, est ei inferre violentiam: Sed voluntas beati v. g. est connaturaliter inclinata ad diligendum Deum; non minùs enim est illi naturale & necessarium amare Deum, quàm igni comburere, & lapidi descendere: Ergo sicut inferretur igni violentia, si impediretur ne combureret; & lapidi, si impediretur ne descenderet; ita & voluntati beati, si per subtractionem divini concursus impediretur ne Deum diligeret, & ab amore beatifico desistere cogetur.

78. Respondeo primò, distinguendo Majorem: Impedire aliquam rem à motu, ad quem ex natura sua erat inclinata, est ei inferre violentiam, si talis impeditiò fiat à causa particulari, cui contranitur illa propensio & inclinatio, concedo: si fiat à causa universali, scilicet à Deo, nego; quia contra illum non nititur causa particularis, imò plus ad illum propendet, quàm ad proprium motum & operationem. Sicut ergo si aliqua causa particularis faciat quòd aqua ascendat, vel quòd lapis non descendat, erit violentia; secùs autem, si propter bonum universi, ne scilicet detur vacuum, ascendat aqua, & detineatur lapis; quia quælibet creatura magis inclinatur ad bonum generale universi, quàm ad bonum particulare & proprium: ita pariter si voluntas beati ab aliqua causa particulari extrinseca impediri posset ab amore, inferretur illi violentia; non autem si à Deo impediretur per subtractionem concursus; quia licet ad actum amoris sit necessariò determinata, multò tamen magis ad obediendum Deo ex propria natura inclinatur.

79. Respondeo secundò, data Majori, distinguendo Minorem: Voluntas beati est connaturaliter inclinata ad diligendum Deum, supposito divino concursu, & aliis ad operandum necessariis, concedo Minorem: Remoto Dei concursu, & aliis ad agendum requisitis, nego Minorem; cum enim inclinatio voluntatis ad operandum sit dependens à superiori, & primæ causæ subordinata, absolutè non tendit ad operationem, sed cum suis dependentiis; & supposità Dei motione & concursu; unde illò subtractò naturale est voluntati non operari, sicut igni, si desit approximatio.

S. IV.

Tertia difficultas elucidatur.

80. **D**ico tertio: Voluntas non potest cogi, quantum ad actus quos imperat & simul elicit; benè tamen quantum ad actus, ab ea quidem imperatos, sed ab aliis potentiis ei inferioribus elicitos. Ita D. Thomas hic art. 4. in corp. ubi ait: *Duplex est actus voluntatis; unus quidem qui est ejus immediatè velut ab ipsa elicitus, scilicet velle; alius à voluntate imperatus & mediante alià potentià exercitus, ut ambulare & loqui.....* Quantum igitur ad actus à voluntate imperatos, voluntas violentiam pati potest. In quantum per violentiam exteriora membra impediri possunt, ne imperium voluntatis exequantur. Ubi notanda sunt illa verba: à voluntate imperatus, & mediante alià potentià exercitus: quibus insinuat nomine actus imperati se non intelligere eos qui sunt elicitive ab ipsa voluntate: nam licet etiam isti possint imperari, sicut electio mediorum imperatur ab intentione finis, tamen ut ad

A præfens attinet, cum elicitis comprehenduntur; in ipsis enim non potest esse violentia, sicut nec in purè elicitis. Et ratio est, quia ex eo voluntas cogi non potest in actu tantum elicito, quòd talis actus sit quædam inclinatio actualis voluntatis in suum objectum, ut antea declaravimus: Sed etiam actus simul elicitus & imperatus, est quædam inclinatio actualis voluntatis in suum objectum; necessariò enim tendit in rationem boni, veri, vel apparentis: Ergo similiter repugnat talem actum esse violentum.

Quòd autem voluntas possit pati violentiam, quantum ad actus ab ea imperatos, & ab aliis potentiis inferioribus elicitos, manifestum est: Si enim v. g. voluntas nollet videre, posset quis vi aperire oculos; vel si vellet videre, posset illos vi claudere: & in hoc casu cum aperirentur oculi, illa visio non esset violenta potentia visivæ elicenti, utpote juxta inclinationem illius; esset tamen violenta voluntati imperanti, quia esset contra inclinationem elicitam ipsius. Imò etiam esset aliquo modo violenta potentia visivæ: quælibet enim potentia habet duplicem inclinationem; unam particularem ad suum actum ut ad proprium bonum; & alteram universalem, quæ subicitur voluntati, quæ est inclinatio universalis tendens ad bonum totius suppositi: licet ergo visio non esset tunc violenta potentia visivæ, secundum particularem ipsius inclinationem, esset tamen violenta secundum universalem; & absolutè violenta dici deberet, quia esset contra præcipuam suppositi inclinationem.

S. V.

Corollaria notatu digna.

81. **E**X dictis colliges primò contra Vazquem, Lorcam, & alios, non solum voluntatem, sed nec ullam etiam creaturam posse pati violentiam à Deo. Quod enim est secundum inclinationem præcipuam creaturæ, non est illi violentum: Sed quicquid Deus operatur in creatura, est secundum præcipuam ipsius inclinationem: Ergo non est illi violentum, sed connaturale. Major patet: non enim potest esse violentia, nisi sit resistèntia; nec est resistèntia ubi est inclinatio. Minor verò probatur: Sicut quælibet potentia, ut supra dicebamus, duplicem habet inclinationem, unam particularem ad suum actum ut ad proprium bonum; & alteram universalem, quæ subicitur voluntati, quæ est inclinatio universalis tendens ad bonum totius suppositi: vel etiam sicut in omnibus rebus reperitur duplex inclinatio naturalis, una quæ competit illis juxta suum esse particulare, quæ propendet in proprium & conveniens bonum, v. g. lapis per gravitatem in centrum; altera quæ illis convenit in ordine ad bonum universi, cujus sunt partes, & per quam magis propendet in bonum universi, quàm in proprium; quare licet grave ex propria inclinatione per gravitatem tendat deorsum, & leve per levitatem sursum, tamen ne detur vacuum, grave propriæ gravitatis oblitum ascendit, & leve contemptà levitate descendit: Ita etiam in qualibet re, præter propriam inclinationem, quæ propendet in proprium & particulare bonum, datur alia fortior ac potentior, per quam in id quod Deus vult in ea aut de ea facere, tantà promptitudine ac propensione fertur, ut illud absque ulla violentia præstet, quamvis sit contra propriam inclinationem. Unde San-